

Amazonės dienoraštis

Kaip sekėsi entomologams, norėjusiems atrasti naujų rūšių Pietų Amerikoje ties pusiauju

Prof. habil. dr. Jonas Rimantas STONIS

Pabaiga. Pradžia 2007, Nr. 10

Esu biologas. Mano uždavinys – tirti įvairių kraštų biologinę įvairovę, ypač tokių augalų audiniuose gyvenančių pačių mažiausių Žemėje mikrodrugių – mažųjų gaubtagalvių ir šeriuotaūsių. 2007 m. žiemą mūsų grupė, susidedanti iš energingų tyrinėtojų, Ekvadore ieškojo naujų mokslui rūšių. Vargais negalais kolekcinę medžiagą surinkome sukore ilgą maršrutą po tvankumą alsuojančias Amazonės baseino žemumas bei Andų kalnus. Didžiuojuosi savo bendražygių ištverme. Tai Saimonas R.Hilas (University of Westminster, London), biomedicinos m. daktaras Arūnas Diškus ir doc. dr. Virginijus Sruoga (VPU). Dalį svarbios papildomos medžiagos moksliniams tyrimams taip pat pasiskolinome ir iš užsienio tyrinėtojų (amerikiečių ir danų).

Išvažiuojam nežinia kur

Amazonės džiunglėse įdomu. Nepaisydami šutinančio karščio, aš ir mano bendrakeleiviai galbūt sutiktume apsisotiti

čia ilgam, tačiau mums reikia važiuoti kitur ir aprėpti kuo daugiau skirtingų vietovių (buveinių). Tad išvykstame ištaigingu, plastmasinėmis gėlėmis apkaišytu autobusu palei vakarinį Amazonės džiunglių

pakraštį. Kelias, jungiantis El Teną ir Puyo, yra ilgas, varginantis ir duobėtas. Ten, kur drėgna, – pažliugę, ten, kur lietaus seniai bebūta, – per dulkes nematyti saulės. Judame lėtai, vėluojame. Pasidaro dar „smagiau“, kai viduryje maršruto autobusas visai sustoja, nes tvarkomas kelias – šiuo metu čia pravažiuoti neįmanoma. Kada pajudėsime – niekas negali pa-

1

pasivažinėti Amazonės džiunglių pakraščiu, nuo pusiaujo tolyn į pietų pusrutulį! Nuo Puyo mūsų kelias pasisuka į kalnus, į Banių (*Baños*) miestelį. Šis maršrutas patinka tik stiprių nervų žmonėms. La-

seks Arūnui, nes 2005 m. jo įnirtingi žygiai ant Tungurahua vulkano šlaito baigėsi niekuo – medžiagos nesurinko, nes buvo įsivyravusi neįprasta sausra. Dar blogiau – šis šlaitas indėnų garbinamas

2

3

Nuotraukos – autoriaus ir jo kolegų Virginijaus Sruogos ir Saimono R.Hillo.

sakyti, o autobuse be galo trošku (vis dėlto Amazonės džiunglės!). Labai migdo. Pamainomis einame vėdintis, o likę žmonės apsiblaususiomis akimis, apsikabinę rankomis kuprines saugo bagažą. Iki šiol nesuprantu, kaip vis dėlto pradingo brangūs Virginijaus akiniai. Tačiau smagu! Mes kelyje, mūsų laukia naujos egzotinės vietovės. O ir šiaip – kas nenorėtų

4

bai jau gilus tarpeklis, ant kurio statau šlaito raizgosi siaurutis kelias. Nuolatinės kalnų griūtys ir plūstančios šaltinių veršmės kartkartėmis gerokai paardo plentą, dar daugiau apsunkina kelionę, padaro ją rizikingą ir įsimintiną. O į prarają geriau visai nežiūrėti, gali apsvaigti galva.

Atvykstame į Banių miestelį, kuris iš visų pusių apsuptas aukštų kalnų, o vienas iš šių kalnų – besiveržiantis Tungurahua vulkanas (5319 m). Vulkaniniai peizažai tyro ore. Įdomu, kaip šį kartą pasi-

kaip šventas, tad vietinė žiniuonė, nesupratusi, kokiais tikslais Arūnas landžioja po krūmus (ar tik ne dėl gamtinių reikalų?), jį prakeikė. Bet taip baisiai, kad aš išsigandau daugiau už Arūną... Užbūrė, kad mano kolega apaktų.

Gyvenimas gražiame mieste

Banių miestelyje viešbutį surasti nesunku. Tačiau viešbutis, kuriame apsistojame, apraizgytas elektros laidais, mūsų su Saimonu kambaryje lovos sulūžusios, o lan-

gai neužsidaro. Kaip dažnai būna Ekvadore, dušas ir tualetas nešvarūs, o vienintelis būdas išvėdinti dušo garus – pro langą, kuris atsiveria į kito kaimyno „prakvipusį“ tualetą. Tačiau jaučiame Lotynų Amerikos egzotiką ir esame strategiškai patogioje miesto vietoje. Iš pradžių mieste valgome kur papuola, kur pigiau ar greičiau. Bet greitai pastebime, kad tuoj apsivėsime, jei ir toliau nebūsime išrankūs. Kokia nešvara! Valgyklų šaukšteliai, šakutės net juodi nuo priskretusio purvo, o lėkštės ir klijote užtiesti stalai tiesiog dvokia nuo įsisebėjusių riebalų. Tad dabar jau einame į brangesnes vietas ir ne taip bjaurimės.

Žygiai ant vulkano šlaito galėjo liūdnei baigtis

Aš vis kliedžiu tomis aukštumomis, kurias galima aptikti užsikorus labai aukštai ant Tungurahua vulkano šiaurinio šlaito. Ten klimatas kitoks ir visai kitokie augalai, kitokie vabzdžiai. Tai bent būtų įdomu tokioje vietoje surinkti mūsų tiriamų mažųjų gaubtagalvių ar Virginijaus žolinukų. Prieš kopiant ant vulkano šlaito svarbiausia užlipti aukščiau miesto kapinių. Tada prasideda senoviniai balti laiptai, vedantys aukštyn ir aukštyn, maždaug kokius 0,7 km prie šventosios mergelės paminklo. Iš ten Banių miestelis matyti kaip ant delno. Kol ten užlipi, išpila septyni prakaitai, o nuo dusulio vos galo negauni (čia ir taip trūksta deguonies). Tada reikia perlipti per aukštą mūrinę tvorą (bet atsargiai, kad nenugarmėtum į bedugnę) ir „oškų takais“ lipti aukščiau. Saimonas manęs klausia, ar aukštai dar kopti, nes jau kopiname geras keturias valandas, o galo vis nematyti. Aš sakau, kai užlipsime ant šito šlaito, kuris dabar kaip tik prieš akis, bus kitas šlaitas (kalnas), o kai užkopsime ir ant jo, pamatysime dar vieną. Gerai, kad tų kalnų iš karto visų nematyti... Mūsų kopimą pailgina ir tai, kad mes ne šiaip sau kopiname, o pakeliui renkame mūsų tiriamų vabzdžių padarytas minas augalų lapuose, fotografuojame mitybinius augalus ir... keikiamės (na, truputį...). Po pietų netikėtai prasideda lietutis. Nors jau matyti Tungurahua vulkano smilkstantis krateris, mums dar liko kokios 2 val. kelio aukštyn. Blogai yra tai,

kad pažliugus žemei sunkiau kopti, o leistis žemyn dabar bus labai pavojinga. Labai statu, lėtai leistis neįmanoma, tik beveik risčia, o ten posūkis po posūkio. Jei paslysi ant pažliugusios žemės – nugarmėsi į prarają. Svarstome kaip pasielgti: iškart leistis žemyn, tikėtis, kad lietus pasibaigs ir viskas greitai pradžius, ar rizikuoti ir kopti aukštyn? Kita galima bėda – jei šlaitą apgultų tankūs debesys. Jie atšliaužia netikėtai ir kaip kokie milžiniški karvių liežuviai laičio kalną iš visų pusių. Tada papuoli lyg į pieno jūrą: tirštas rūkas, nematai nei kito žmogaus, nei kelio. Tokiu atveju geriau palaukti, kol debesys nuslinks.

Kad ir kaip ten būtų, mūsų nuotaika vis dar gera. Reikia sustoti ir padaryti per-

trauką, atsikvėpti, nusifotografuoti atminimui. O varge! Koks aš nelaimėlis! Mano kuprinė neturi plokščio dugno (toks jau fasonas), o aš ją, nieko blogo nemanydamas, neatsargiai padedu ant šlapios žemės, šalia skardžio krašto. Kurį laiką ji stovi ramiai, o paskui tik staiga krypt šonan ir jau ritasi žemyn nuo kalno. Gerai, kad ant šio kalno yra žolių ir kažkiek krūmų, tad kuprinė tik ritasi kaip sulėtintame filme, o ne krenta kaip akmuo į prarają. Viskas trunka tik sekundes. O aš apstulbusių bendražygių akivaizdoje puolu kuprinei iš paskos. Galėčiau sakyti, kad esu labai vikrus ir drąsus bei turiu žaibišką reakciją. Bet tai netiesa, gal net atvirksčiai. Bet adrenalinas daro stebuklus. Be to, vis-

6

7

8

mi laukai, apšodinti kukurūzais ir pomidorais. Tie pomidorai į mūsiškius visai nepanašūs, auga ant krūmų, aukštesnių už žmogų, o vaisiai neįprastos formos. Svarbiausia – čia yra mažųjų gaubtagalvių (*Nepticulidae*) minų su vikšrais. Giedrija si. Tikra idilija!

Išvyka į Rio Negro

Siūlau iš Baños trumpam pavažiuoti kiek žemiau, link Rio Negro. Ten kalnų tarpekliais užkyta amazoninė flora ir fauna į kalnus. Kad vaizdžiau būtų, aš visus galimus atogrąžinės biotos koridorius Andų kalnuose pavaizdavau schematiškai ant popieriaus lapo. Rodau savo spalvotus brėžinius bendražygiams. Saimonui tai padaro įspūdį, kitiems – nežinau, reakcijos tik šiaip sau. Tačiau į Rio Negro vis dėlto nusileidžiame. Visi pikti (išskyrus mane ir Arūną), nes išlaipinau iš autobuso per anksti ir todėl dabar visą valandą plumpiname keliu. Nors ir Andų kalnai, bet Amazonės kaitra ir tvankuma ir čia atkeliauja iš rytų plačiu tarpekliu. Bet koks nusivylimas – gražiai atrodantys šoniniai tarpekliai pasirodo besą nieko verti (medžiagos neradom), o persikėlę per Rio Negro upę (ten, kur kaip siena žaliuoja atogrąžų miškai) visai nusivylėme. Tai lyg kokia džiunglių butaforija. Iš priekio gražu, labai natūralu, o tik paeini keletą metrų ir pamatai, kad gamta suniokota, viskas paversta ištisinėmis kultūrinių augalų plantacijomis, mažųjų gaubtagalvių taip pat nėra. O va, Virginijai siaubingai pasisekė. Prisirinko tokių įdomių vikšrų (turbūt mažųjų žolinukų). Dabar jis išdidus ir patenkintas. O aptiko tuos gamtos stebuklus ne atogrąžų miške, o šalia plento, pačioje pakeleje.

Kelionės autobusais

Kol važiuojame vietiniu autobusu iš Rio Negro atgal į Baños, prisikabina vagišius. Visaip prie mūsų trinasi, bando nukreipti dėmesį ir ką nors pavogti. Net kai išlipame iš autobuso, jis neatstoja. Nors dauguma žmonių Ekvadore (kaip ir visur) yra dori ir draugiški, šioje neturtingoje šalyje tiek daug vagių, kad atvykęs baltaveidis iškart tampa jų medžioklės objektu. Jie turi privalvoje

daugybę triukų, kaip pagrobti pinigų arba daiktus. Tiesa, Baños miestelis garsus ne tik vagimis, bet ir savitu zoologijos sodu bei įspūdingais kanjonais, žiojėjančiais aplink miestelį. Juose matyti sustingusi lava, kuri tekėjo iš vis dar žaižaruojančio Tungurahua vulkano. Viename iš šių kanjonų mes įsigudriname rasti mokslinės medžiagos, tad zoologijos sodas ir kitos turistinės atrakcijos mus mažai domina (trūksta laiko). Galima iki valiai prisivalgyti cukranendrių, kurių gabalėlius čia pardavineja ant kiekvieno kampo: pigiai nusiperki, kramtai tą medį, o burnoj saldu...

Šįkart iš Bañių į Kitą turime keliauti naktį (nejau gaišti visą dieną veltui!). Bet bėda, kad turime ne tik truputį bagažo (pagrindinis yra likęs sostinėje), bet ir gyvos medžiagos. O tai besimaitinantis arba kokonus sukantys vikšrai, kuriems reikia ypač komfortabilių sąlygų: jokio kratyto, jokio suslėgimo ar temperatūros šuolių, jokių tiesioginių saulės spindulių ar skersvėjo. Sutemus su visa manta atsidanginame į stotį. Autobusas pilnas, sėdimų vietų nėra, tad atsisakome lipti, kad ir kiek reiktų, lauksime. Bet čia gi Ekvadoras! Tiesiog tempte tempia į savo autobusą. O mes užsispiriame ir nelipame, kantriai laukiame kito transporto. Na, tada mus apgaule nutempia į perpildytą autobusą. Vairuotojas uždaro duris ir spaudžia pirmyn. Taip mes išvažiuojame su ta savo gyva medžiaga – naktį perpildytame autobuse, su gyvais vikšrais, neturėdami nei kur atsisėsti, nei kur įsikibti, stovėdami ant vienos kojos. O karšta, tvanku... Bet... argi tai svarbu? Svarbu tik viena – jei būsite Ekvadore, venkite važiuoti autobusais naktį. Neretai pasitaiško, kad autobusą sulauko ginkluotos gaujos ir apiplėšia.

Paramuose prapuolė mūsų kolega

Kas nežino apie paramus, pasakysiu – tai specifinė, labai skurdi ekosistema, aptinkama tik Pietų Amerikoje, aukštuo-siuose Andų kalnuose (4–5 km aukštyje), 10? abipus pusiaujo. Ten padidėjęs ultravioletinis spinduliavimas, skurdus dirvožemis, labai maža sumedėjusių augalų ir labai dideli temperatūros kontrastai.

Nukelta į 40 p.

kas įvyksta man net nespėjus susivokti. Visas išsipurvinu, užsigaunu ranką, nusibrozdinu kelį, bet kuprinę vis dėlto su spėju pastverti ir jau keturpėscias kaba-rojuosi aukštyn. Dabar baisu net pagalvoti – juk skardžio aukštis apie kilometrą. Jei būčiau už žolių neužsikabinęs, galėjau giliai giliai nugarmėti. O mano kolegos visai manęs negaili. Bara, priekaištauja, kur mano protas? Na, proto tikrai nebuvo... Tik šimtaprocentinis adrenalinas. Juk toje kuprinėje buvo visi mano pinigai, dokumentai ir bilietai namo...

Štai mes ir užlipome. Dabar jaučiamės kaip kitame pasaulyje. Nebėra atogrąžų kaitros, jokios civilizacijos garsų. Pievos kaip Lietuvoje, vienur kitur indėnų dirba-

9

10

Nors ten pusiaujuos ir vidurdienį negailingai kaitina saulė, bet kada gali kilti nepermatomas rūkas arba pradėti pūsti atšiaurus vėjas ir net pasnigti (!). Oras čia gali pasikeisti per dešimt minučių ir tai nepriklauso nuo metų laiko – metų laikų čia nėra, ištisus metus vienas sezonas.

Mes pakilios nuotaikos (tai būdinga žmonėms, kai aukštųjų kalnų ore maža deguonies...). Čia ne tik įdomu, bet yra daug specifinės mikrodrugių faunos. Arūnas iš karto pradeda rinkti vikšrus, o mes su Saimonu puolame fotografuoti. Su Virginijumi susitariame, kad susitikime po poros valandų, nes Virginijui dabar pati žvalgyba, jam reikia surasti, kur ir ant kokių augalų paramuose minuoja mažieji žolinukai. Iki šiol niekas pasaulyje mažųjų žolinukų iš paramų nebuvo aprašęs. Besukdami su Saimonu ratus po paramų daubas ir kalvas, netrunkame pastebėti, kad nei Virginijaus, nei Arūno nebe matyti. Staiga pasigirsta toks garsas lyg atvažiuotų traukinys. Nesuprantame, kas tai: nei traukinių, nei kaimų šiuose paramuose tikrai nėra. Iš dangaus netikėtai pabyra kruša. Puolame dangstyti kuo turime, nes kerta iš peties. O po dešimties minučių vėl pasirodo saulė ir vėl prasideda atogrąžų rojus. Kol diena – viskas gerai. Neduok, dieve, paramuose sulaukti vėlaus vakaro ir nakties. Tada viską užkloja tankus rūkas, nematai nei kur eiti, nei kur pasislėpti. Prasideda žiuri, 12 valandų trukmės žvarba. Jokiu būdu paramuose negalima užsilaikyti po saulės laidos. Tiesa, vaikščioti čia reikia atsargiai, lygių vietų maža, po žolių danga vien vulkaninės uolienos kupstai ir aštriakraštės duobės, o kai kur net užsislėpusios prarajos. Atrandame Arūną. Labai džiaugiamės vieni kitus aptikę – pasimesti paramuose vienas juokas. Bet Virginijaus nėra ir Arūnas tikina jo nematęs jau keletą

berto nužudymo, o vėliau išdavė ir Merovingų giminei, ji pasijuto padariusi nusi kaltimą, kurio negalima nei pateisinti, nei ištrinti. Jį buvo galima tik nuslėpti.

Nepaisant visų Bažnyčios pastangų ją sunaikinti, Jėzaus, ar bent jau Merovingų, giminė išliko. Ją pratęsė Dagoberto sūnus Sigisbertas: jo palikuoniai buvo Gijomas Želonietis, žydų karalystės Septimanijos valdovas, o vėliau – Gotfrydas Bujonietis.

nančių karalių ar aristokratų giminių svarbiausius gyvenimo įvykius. Šventykloje beveik neabejotinai turėjo būti sukaupta daugybė su tuo susijusių duomenų.

Tam ir buvo sukurtas Tamplierių ordinas, kuris per Gotfrydą Bujonietį – pirmąjį Jeruzalės karalių – šventyklos Salliamono arklidėse surado kai kuriuos dokumentus ir juos parvežė į Europą. Manoma, kad, valdant ketvirtajam Tamplierių ordino didžiajam magistrui Bertranu de Blanšforui, kažkas buvo paslėpta Rennes le Château.

Ne veltui Antrojo pasaulinio karo metu į šias apylinkes buvo atsiųsta grupė vokiečių kalnakasių, kurie, kuo griežčiau saugomi, kasinėjo, stengdamiesi tą slėptuvę aptikti. Knygos autoriai klausia: o gal ten galėjo būti mumifikuotas Jėzaus kūnas (tai irgi viena iš šv. Gralio paslapčių), o gal Jėzaus santuokos liudijimo atitikmuo ir/arba jo vaikų gimimo liudijimai. Ten galėjo būti paslėpta tai, kas turėjo ištis didelę reikšmę. Galbūt vienas kuris, o gal ir visi paslėptieji daiktai galėjo būti vadinami šv. Graliu.

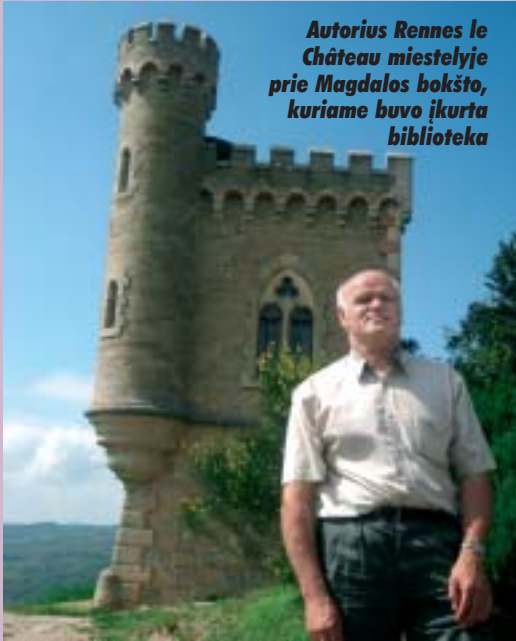
Pagal daugumą legendų katarai turėjo kažką didžiai vertinga ir netgi šventa, ir tas daiktas esąs ne kas kita, kaip Šv. Gralis, todėl ne veltui Tamplierių ordinas savo ateitį siejo su katarais.

Romanai apie Gralį pasirodė būtent tuo metu, kai įsitvirtinusi Merovingų dinastija užėmė Jeruzalės karalystės sostą ir taip stengėsi truputį atskleisti tikrąsias savo šaknis. Tokiu atveju Jeruzalės karalius būtų buvęs įtakingesnis ir viršesnis už visus kitus Europos monarchus, o Jeruzalės patriarchas būtų pakeitęs popiežių. Nustūmusi Romą į šalį, Jeruzalė būtų tapusi krikščioniškojo pasaulio toli gražu ne vien sostine.

Jeigu Jėzus būtų buvęs pripažintas mirtinguoju pranašu, kunigu karaliumi ir teisėtu iš Dovydo giminės kilusiu valdovu, visai galimas daiktas, kad jis būtų buvęs priimtinas ir musulmonams, ir žydams. Taigi, tapęs Jeruzalės karaliumi, tiesioginis jo įpėdinis galėjo įgyvendinti vieną pagrindinių Tamplierių ordino principų: suderinti ir sulieti krikščionybę su judaizmu bei islamu. Tačiau istorinės aplinkybės niekada neleido, kad šios trys religijos susiliėtų į vieną religinę doktriną.

Šiandien šv. Gralio paslaptį labai stroptai saugo ir Bažnyčia, ir Siono ordinas, ir tik smalsiems žurnalistams pavyko ją šiek tiek praskleisti. Mūsų grupei irgi teko prisiliesti prie šios pasaulinės paslapties ir patirti nepakartojamą įspūdį ne tik dėl Rennes le Château apylinkių grožio, bet ir pamatyti bažnyčią, jos koloną, kur buvo laikoma ši paslaptis, pastovėti prie uždarytų kapinių tvoros, nes prie kunigo Sonjero kapo ateiti įmanoma tik su leidimais ir tik giminėms.

Autorius Rennes le Château miestelyje prie Magdalos bokšto, kuriame buvo įkurta biblioteka

1099 m. Gotfrydai užėmė Jeruzalę, Jėzaus giminė, atrodo, susigražino jai priklausiusį palikimą – teisė į jį šiai giminei buvo pripažinta dar Senojo Testamento laikais. Nepaisant Bažnyčios saugomos paslapties, pasakojimuose, legendose bei literatūros kūriniuose atsirado sakmių apie Lohengrimą – mitinį Gotfrydo protėvį ir, žinoma, romanai apie šv. Gralį.

Šv. Gralis reiškia du dalykus. Pirmiausia, jis simbolizuoja Jėzaus giminės liniją ir jo palikuonis – „karališkąjį kraują“, kuri saugoti buvo patikėta Siono vienuolyno sukurtam Tamplierių ordinui. Antra, Šv. Gralis, buvo tiesiogine to žodžio prasme kažkoks dubuo ar indas, į kurį buvo surinktas ir saugomas Jėzaus kraujas. Kitais žodžiais tariant, jis buvo Magdalenos įščios, tam tikra prasme – pati Magdalena. Iš čia kilo viduramžiais taip propaguotas ir plačiai paplitęs Magdalenos kultas, kuris vėliau susiliejo su Mergelės Marijos kultu.

Tačiau yra ir kita šv. Gralio paslaptis. 70 m., per didįjį Judėjos sukilimą, Tito vadovaujami romėnų legionai apiplėšė Jeruzalės šventyklą. Tačiau ne turtai viliojo Bažnyčią, bet šventykloje laikomi oficialūs dokumentai, patvirtinantys Izraelio karališkosios giminės liniją, – atitikmenys gimimo, santuokos liudijimų ir kitų raštų, atspindinčių ir šiandien tebegyve-

Amazonės dienoraštis

12

valandų. Labai labai neramu. Sutariame, kad Arūnas eis link kelio ir tada palei jį leis žemyn (jis nori nusileisti į žemesnes vietas, kur auga daugiau žolinukų mitybinių augalų krūmų). O mes su Saimonu išeiname ieškoti Virginijaus. Aptinkame nuostabaus grožio ežerą, o už jo dar ežerų. Nė gyvos dvasios, tik paramų tyla ir erdvė. Paskutinė viltis surasti Virginijų – dangintis link vieškelio, jis gali būti apdairiai mūsų belaukias kur nors vieškelio pakraštyje. Iš vienos kelio pusės lygi vieta arba status šlaitas, iš kitos – dažniausiai praraja. Žiūrime su Saimonu ir baisimės – nuo tokio stataus šlaito nusivertęs sunkvežimis, nieko iš jo nebelikę, viskas susilamdę ir dar sudegę. Šiuo keliu dažnai važiuoja sunkvežimiai, vežantys iš Amazonės džunglių medieną. Virginijų aptinkame dar už poros kilometrų. Kaip mes anksčiau nepagalvojome – Virginijaus geriausios rinkimų vietos dažniausiai įvairios pakelės, ten kaip tyčia daugiausiai tų žolinukų vikšrų. Susitariame daugiau nebesiskirti, tuo labiau, kad jau vakaras arti. Palengva, dairydami mikrodrugių vikšrų, leidžiamės žemiau, ten, kur Arūnas sakė esą pačios geriausios mažųjų gaubtagalvių rinkimo vietos. Negaliu patikėti, ką matau: Arūnas sukasi kaip vijurkas, lapus nuo krūmų plėšte plėšia, neturi laiko net dorai mums paaiškinti, kas čia darosi. Pasirodo, mažųjų gaubtagalvių minų čia yra tūkstančiai ir Arū-

nas spėja, kad, ko gero, ne vienos, o keturių skirtingų rūšių. Puolame ir mes pagelbėti, nes jau pradeda vakaroti. Dar tik 17 val., bet po poros valandų įsivyraus visiška atogrąžų tamsa. Iš visų pusių, per visus kalnų tarpus iš Amazonės kyla tirštaus rūko liežuviai. O kad jį kur! To nesiti-

kėjau, iš kažkur pasipylė kraujasiurbiai moskitai. Neįmanoma apsiginti, nuo jų daugybinių įkandimų man pradėjo tinti ne tik kaklas, rankos, bet ir veidas. Nežinau, kaip Arūnas gali rinkti tuos vikšrus, nes mes jau vos gyvi. Ne tik kad pavargę, ne tik kad jau vėlu, bet tie paramų moskitai greit sukels man psychozę. Gerai, kad turiu tokių pusiau permatomų šiukšliamašišių, tad nieko nelaukdamas užsivožiu šiukšliamašį ant galvos iki pat juosmens (kad ir rankos sutilptų). Saimonas netrunka pridaryti kompromituojančių nuotraukų, bet tokių savo portretų niekam rodyti nenorėčiau.

Vakarinių Andų šlaitų viršūnėje

Dabar nusigauname į vakarinius Andų kalnų šlaitus. Tiksliau į Aloagą (*Aloag*), pačią pačią tų šlaitų viršūnę, nuo kurios Andai pamaži pradės leistis žemyn, kol pasieks vakarines Ekvadoro lygumas, skalaujamas Ramiojo vandenyno. Aloage nuostabu, daug žalumos, daug augalų minuojančių mikrodrugių, nei per karšta, nei per šalta (apie 18–20°C). Daug kur galima pamatyti laukinių mūsų bulvių ir pomidorų protėvių – iš čia tie mūsų augalai ir yra kilę. Tik viena bėda – rūko debesys. Vakariniams Andų šlaitams vis dėlto būdingas šioks toks sezoniškumas, sausio–gegužės mėnesiais čia kaip niekad daug lyja. Šiuo metu čia lyja kasdien, tik nežinia kada lietus prasidės: antrą-

13

rečią valandą po pietų ar vėliau. Iš pradžių rūko debesys atslenka į žemesnes vietas, po pietų pasiekia ir viršūnes ir netrunka pavirsti lietumi, kuris nesibaigia iki nakties arba paryčių. Renkame medžiagą labai susikaupę, įlindę į tankius sąžalynus, viena koja įsipykę į žemę, kad neįtyčia nenuslystume nuo padrėkusio šlaito. Staiga mes su Arūnu išgirstam bausius keiksmoždžius. Nesuprantam, kas čia galėtų taip negražiai rusiškai keiktis. Dairomės aplink, juk žmonių čia beveik nebūna, nebent kokie piemenys užklysta, bet vargu ar jie rusiškai moka... Pasirodo, Virginijus ilgai ir entuziastingai rinko minas su vadinamaisiais žolinukais ir labai džiauğėsi, o kai vieną miną neiškenčęs praardė, atrado ne žolinuko, o vabalio lervą... Dabar Virginijus nebeieško vikšrų, o šienauja, t.y. piktas mosuoja į visas puses entomologiniu tinkleliu ir tikisi taip pagauti žolinukų suaugėlių. Arūnas aptiko daug minų, ypač mažųjų šeriuotausių (*Tischeriidae*) – jų niekas iš pusiaujo nebuvo iki šiol aprašęs. Aš išradau naują minų fotografavimo būdą. Kadangi mano *Canon* fotoaparatas sugeba makrofotografiją daryti be jokio atstumo tarp objektyvo ir objekto, tad minuotus lapus dedu tiesiai ant objektyvo ir atsivertęs prieš saulę darau labai išdidintas bei ryškias minų nuotraukas. Kiekvienos rūšies mina skirtinga, man tai kaip meno kūrinys, o mokslui – būtinas komponentas vabzdžio rūšies išsamiam aprašymui. Taip užsiėmę nepastebime, kaip rūko debesys jau spėjo pakilti iki pačių aukštumų. Dar neseniai švietė saulė, o dabar visi stovim nelaimingi pakelėje ir mūsų nebeatyti tirštame kaip pienas rūke. Oi, kaip svajojame apie sausą viešbučio kambarį ir karštą maistą! Ten mieste verda gi tokias sriubas, kur lėkštės dugne po kruopom būna pasislėpusi seno gaidžio koja. Kai ji pasirodo – būna siurprizas (o man dingsta apetitas). Bet jeigu mes iš čia kada nors išsigausime, galbūt ir aš nebeįnieksiu sriubos net su gaidžio koja.